

สงคราม
สามก๊ก
กลยุทธ์
พลิก

สถานการณ์

三國
演義

หากไม่อาจพลิกสถานการณ์ คือ “พ่ายแพ้”
อ่าน 26 อภิมหากลยุทธ์ เพื่อชัยชนะ
เหนือสงครามอันเลียบคม

ทองแตม นาดจำนง
ผู้แปลและวิจารณ์

สงคราม สามก๊ก

กลยุทธ์พลิกสถานการณ์

ทองแตม นาทจ่าง

ผู้แปลและวิจารณ์

แปลจากต้นฉบับภาษาจีน

และเขียนบทวิจารณ์ด้วยแนวคิดอันแยบยล

三國計策反客為主

สงครามสามก๊ก กลยุทธ์พลิกสถานการณ์

ทองแถม นาถจำนง ผู้แปลและวิจารณ์

ราคา 185 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ทองแถม นาถจำนง.

สงครามสามก๊ก กลยุทธ์พลิกสถานการณ์.-- กรุงเทพฯ. : เพชรประกาย, 2567.
176 หน้า.

1. พิชัยสงคราม, I. ชื่อเรื่อง.

355.4

ISBN 978-616-578-858-8

ที่ปรึกษากฎหมาย	อนันต์ แยมเกษร น.บ. น.ม. นม.ศ.
บรรณาธิการอำนวยการ	วิภาวี เฉลิมชัยวัฒน์
บรรณาธิการบริหาร	ประเวศ แดงตา
ผู้เขียน	ทองแถม นาถจำนง
บรรณาธิการ	มนตรา อัปสรเลิศจิตต์
กองบรรณาธิการ	มาริสสา ไกรถาวร นิตานารถ โชติมาภรณ์ พัทธสิริวา เจริญนัยรัตน์
พิสูจน์อักษร	อรกานต์ ตั้งรัตนโกศลสิน
ออกแบบปก	มะจิง
ศิลปกรรม	กนิศ สมิตาจิต

๑ ได้รับอนุญาตจัดพิมพ์จากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ.2558 ห้ามลอกเลียนส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ มิเช่นนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา

จัดพิมพ์โดย

สำนักพิมพ์ เพชรประกาย

ในเครือบริษัท เพชรประกาย จำกัด

81 อาคารเพชรประกาย ถนนเสรีไทย

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510

โทรศัพท์ 0 2540 5535 # 103 โทรสาร 0 2540 5568

Homepage : <http://www.phetpraguy.com>

พิมพ์ที่

บริษัท รุ่งแสงการพิมพ์ จำกัด

372-378 ซอยเจริญนคร 46 ถนนเจริญนคร

แขวงบางลำภู กรุงเทพมหานคร 10600

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท อมรินทร์ บูค เซ็นเตอร์ จำกัด

108 หมู่ที่ 2 ถนนบางกรวย-จตุรนต์

ตำบลมหาสวัสดิ์ อำเภอบางกรวย นนทบุรี 11130

โทรศัพท์ 0 2423 9999 โทรสาร 0 2449 9500-6

Homepage : <http://www.naiin.com>

តើមេត្តាទៅរកវិស័យកសិកម្មរបស់យើង
ដោយយល់ពីការ “គាំទ្រ”
ប្រសិនបើយើងចង់ឱ្យវាមានលទ្ធភាពកើនឡើង

ស្វែងយល់

คำนำสำนักพิมพ์

ใน “สามก๊ก” ไม่ว่าจะเป็นฉบับพงศาวดารหรือฉบับนิยาย ล้วนแต่แฝงภูมิปัญญา และให้สารประโยชน์มากมาย มีสิ่งหนึ่งที่โดดเด่นเสมอ เป็นที่รู้จักกันดี คือกลยุทธ์ซึ่งไหวชิงพริบกันอย่างถึงใจ เรื่องราวเหตุการณ์ยิ่งมากซับซ้อน มรรควิธี กลยุทธ์ก็มีมากขึ้นเท่านั้น มีกลยุทธ์ที่พลิกสถานการณ์ของผู้อ่อนด้อยให้กลายเป็นผู้พิชิตได้ มีกลยุทธ์แก้กลยุทธ์ เปลี่ยนผู้พิชิตให้ต้องตกเป็นผู้พ่ายแพ้ได้ มีหนึ่งกลยุทธ์ย่อมมีหลายกลยุทธ์ กลายเป็นที่มาของความซ้ำซ้อน และปราชัย...การใช้กลยุทธ์

กลยุทธ์ใน “สามก๊ก” อาจทำให้รับรู้ถึงความเก่งกาจของ “ซ่งเบ้ง”, “สุมาอี้” ตลอดจนขุนพลคนอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์สำหรับนักบริหาร แต่มีสิ่งพึงสังวรว่า... เข้าใจกลยุทธ์แต่ไม่รู้พิชัยสงคราม ประโยชน์ก็ถูกจำกัดอยู่ในอดีต รู้พิชัยสงครามแต่ไม่สามารถตีความได้แตกฉาน ก็เอามาใช้ประโยชน์มิได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ ท่านนั้นและจะเป็นผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของสถานการณ์

สรุปย่อ 26 กลยุทธ์อันเลิศล้ำ ในหนังสือ “สงครามสามก๊ก กลยุทธ์พลิกสถานการณ์” เล่มนี้ ทุกกลยุทธ์ล้วนมีความสมบูรณ์ และเจียบคมด้วยวิธีการสงครามอย่างยิ่ง

คุณทองแถม นาถจำนง ซึ่งได้แปลจากต้นฉบับภาษาจีน โดยได้
เลือกแปลเฉพาะหัวข้อที่มีตัวอย่างจากสามก๊ก พร้อมทั้งเขียนคำวิจารณ์
ประกอบไว้อย่างแยบยล เล็งเห็นคุณค่าที่จะพึงมีแก่ผู้อ่าน โดยได้ศึกษา
พิชัยสงครามให้แตกฉานด้วยการนำยุทธวิธีต่าง ๆ ในพงศาวดารสามก๊ก
มาอธิบาย คาดหวังจะให้ผู้อ่านสามารถแตกฉานพิชัยสงครามจีนโบราณ
และนำไปประยุกต์ใช้ฟันฝ่าเหตุการณ์สิ่งเลวร้ายต่าง ๆ ไปได้ สร้างความ
สำเร็จใหม่ ๆ ในธุรกิจการงานของตนในปัจจุบันและอนาคตได้อย่าง
ตระหนองอาจ

บรรณาธิการ

จากผู้แปลและวิจารณ์

“เรื่องสามก๊กนี้เป็นเรื่องดีจริง นักปราชญ์ได้อ่านก็ชอบใจ ใครมีปรีชาสามารถได้อ่านก็ชอบใจ ชาวบ้านร้านตลาดได้อ่านก็ชอบใจ หุคตะเหญใจได้อ่านก็คงจะชอบใจ” ถึงทุกวันนี้ผมอยากจะเพิ่มเติมต่อท้ายพระนิพนธ์ของกรมพระยาดำรงฯ สักหน่อยว่า “เรื่องสามก๊กเป็นเรื่องดีจริง ผู้รักวรรณกรรมอ่านก็ชอบใจ นักปกครองอ่านก็ชอบใจ นักการเมืองอ่านก็ชอบใจ นักการทหารอ่านก็ชอบใจ นักธุรกิจหากได้อ่านก็จะยิ่งชอบใจ”

อันมรดกทางปัญญาของปราชญ์ชาวตะวันตกของเรายังมีอีกมากมายมหาศาล รอเวลาที่เราจะไปขุดค้นมาศึกษา ประยุกต์ใช้กับเงื่อนไขปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรา “พิชัยสงครามจีน” เป็นผลึกแห่งมณีปัญญาที่โชติช่วงชัชวาลยิ่ง

ตำราพิชัยสงครามที่เสนอแต่ทฤษฎีล้วนๆ ย่อมยากแก่การตีความ ยากแก่การทำความเข้าใจประยุกต์ไปใช้ ดังนั้นผมจึงพยายามค้นหาพิชัยสงครามฉบับที่มีตัวอย่างประกอบ อ่านสนุก เข้าใจง่าย และเนื่องจากผมเล็งเห็นว่า ในกระบวน “เรื่องจีน” เห็นจะไม่มีเรื่องใดแพร่หลายกว้างขวาง เป็นที่รับรู้ จดจำกันได้มากเท่าเรื่องสามก๊ก ผมจึงเจาะจงมุ่งหาดำราพิชัยสงครามที่ยกตัวอย่างจากเรื่องสามก๊กมาประกอบ ความพยายามของผมไม่สูญเปล่า ในที่สุดผมก็ค้นหาดำราที่ต้องการจนพบ ตำราเล่มนั้นก็คือพิชัยสงคราม “หนึ่งร้อยยกกระบวนยุทธ์” (ไปจ้านฉีเล่าห์)

พิชัยสงคราม “หนึ่งร้อยกระบวยุทธ์” เขียนขึ้นในสมัยราชวงศ์ซ่ง (ก่อนสุโขทัยหลายร้อยปี) ปราชญ์ท่านใดจะน่าขึ้นไม่มีบันทึก บ่งบอกไว้ เนื้อหากล่าวถึงหลักพิชัยสงครามหนึ่งร้อยข้อ แต่ละหัวข้อ มีคำอธิบายตัวทฤษฎีแล้วจึงยกตัวอย่างรูปธรรมจากการสงครามในอดีตมาเป็นอุทาหรณ์ ผมได้คัดเลือกแปลเฉพาะหัวข้อที่มีตัวอย่างจากสามก๊ก พร้อมทั้งเขียนคำวิพากษ์วิจารณ์ประกอบไปด้วย

ตัวอย่างรูปธรรมที่ง่ายมาจาก “สามก๊ก” นั้น ท่านยกมาจากจดหมายเหตุ “ซานกั๋วจื้อ” พิชัยสงคราม “หนึ่งร้อยกระบวยุทธ์” นี้ เขียนขึ้นก่อนนิยายอิงพงศาวดาร “สามก๊ก” (ซานกั๋วเหยี่ยนอี้) หลายร้อยปี ความเป็นจริงก็คือ หลักว่่านจงผู้แต่งนิยายสามก๊ก นำข้อมูลจาก “ซานกั๋วจื้อ” จาก “หนึ่งร้อยกระบวยุทธ์” และจากบันทึกอื่นๆ ไปปรับเสริมเติมแต่ง ใส่ใส่ใส่พงศาวดาร สร้างเป็นนิยายวิเศษพิสดารตึงตราตรึงใจผู้คน ดังนั้นจงอย่าแปลกใจเมื่ออ่านพบว่าเรื่องสามก๊กหลายตอน ในหนังสือเล่มนี้ไม่ตรงกับฉบับนิยาย

ประเด็นสุดท้ายใครขออย่าไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า การศึกษาคัมภีร์พิชัยสงครามโบราณ เราต้องศึกษาให้เป็น ใช้ให้เป็น ในตำราพิชัยสงคราม “ศตยุทธพจน์” ซึ่งเขียนในปลายสมัยราชวงศ์หมิงมีข้อคิด คำคมที่เยี่ยมยอดมาก ดังต่อไปนี้

ว่าถึงเรื่องราวนานาประการแล้ว โบราณย่อมรู้ปัจจุบันมิได้ เรื่องราวเหตุการณ์ยิ่งมากยิ่งซับซ้อน มรรควิธีก็ยิ่งมีมาก เมื่อกาลเวลาผ่านไป หลักการ เหตุผล กฎเกณฑ์ต่างๆ ย่อมต้องแปลงเปลี่ยน ดังนั้นเมื่อเราศึกษาอ่านคัมภีร์พิชัยสงครามโบราณนั้น

จุดใดไม่เป็นประโยชน์สำหรับปัจจุบัน เราต้องรู้ว่า นั่นเป็นเพราะเงื่อนไขอันจำกัดของคนโบราณ

จุดใดกล่าวเลื่อนลอยเลอะเลือน เราต้องรู้ว่ามันผิดพลาด

จุดใดยังกล่าวไว้ไม่สมบูรณ์ เราควรรู้ด้วยว่ามันขาดตกบกพร่อง
เนื้อหาส่วนใด

จุดใดยังกล่าวไว้ต้นเงิน เราจำเป็นต้องคิดสร้างสรรค์เพิ่มเติม
ให้ลึกซึ้ง

จุดใดกล่าวไว้ลึกล้ำซ่อนเงื่อน เราต้องค้นคว้าหาหีบเอา
วิญญาณธาตุแท้ออกมาให้ได้

จุดใดเห็นห่างจากความเป็นจริง เราต้องละทิ้งไปเสีย

จุดใดที่เป็นกรอบตายด้าน เราต้องรู้จักลอกคราบให้เป็นด้วย

ข้อห้ามบางข้อ เราสามารถแหกกฎกระทำได้ สิ่งใดโบราณไม่
ให้ปฏิบัติในบางเงื่อนไขเราสามารถปฏิบัติได้ จงศึกษาทำความเข้าใจ
เริ่มจากหลักการทั่วไป ไปสู่เรื่องละเอียดรูปธรรม จากเฉพาะด้านไป
สู่ทั่วด้าน จงพลิกกลับแหกกฎ ค้นให้พบความพิสดาร ใช้พิชัยสงคราม
อย่างพลิกแพลงแปลงเปลี่ยน ผู้อื่นลอกแบบพิชัยสงคราม แต่เราสร้าง
พิชัยสงคราม ผู้อื่นเดินตามมรรควิธี แต่เราบุกเบิกมรรควิธี

อันผู้สันทัดในการนำกองทัพ จักต้องเข้าใจหลักพิชัยสงคราม
ข้อนี้อย่างเยี่ยมยอดลึกซึ้ง

ขออำนาจพรให้ทุกท่านประสบความสำเร็จในชีวิตร

ด้วยจิตคารวะ

ทองแถม นาถจำนง

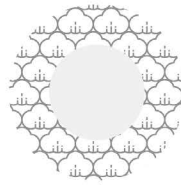
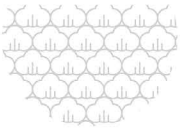

สารบัญ

วิเคราะห์วางแผน	13
วิจารณ์	18
พิสดารเหนือคาคดหมาย	25
วิจารณ์	28
สถานการณ์	31
วิจารณ์	38
รุกโจมตี	41
วิจารณ์	45
เผด็จศึกเร็ว	49
วิจารณ์	51
ตั้งมั่นสงบ	55
วิจารณ์	59
เลี้ยงคม	63
วิจารณ์	65
จำต้องรบ	69
วิจารณ์	74
เสบียงอาหาร	77
วิจารณ์	79
ชิงพื้นที่	81
วิจารณ์	83
สัจจา	87
วิจารณ์	90
การทูต	93
วิจารณ์	97

●	ยกยอให้เยอหยิ่ง.....	99
	วิจารณ์.....	105
●	ทัพน้า.....	107
	วิจารณ์.....	109
●	ยามยาก.....	113
	วิจารณ์.....	117
●	รู้จักถอย.....	119
	วิจารณ์.....	121
●	ศัตรูถอย.....	125
	วิจารณ์.....	127
●	ทัพศัตรูมีระเบียบรัดกุม.....	131
	วิจารณ์.....	133
●	ร่องรอย.....	135
	วิจารณ์.....	137
●	เมื่อเราอ่อนด้อย.....	139
	วิจารณ์.....	141
●	เหยื่อล่อ.....	145
	วิจารณ์.....	147
●	การปิดล้อม.....	149
	วิจารณ์.....	152
●	การสวามิภักดิ์.....	153
	วิจารณ์.....	157
●	บำเหน็จ.....	161
	วิจารณ์.....	165
●	ดูเบาการศึกษา.....	167
	วิจารณ์.....	168
●	เหลิงลำพอง.....	171
	วิจารณ์.....	173

วิเคราะห์วางแผน

(บทนี้อรธธาธิบายว่า “มรรควิถีแห่งการใช้กองทัพ ถือว่าการวิเคราะห์วางแผนมีความสำคัญเป็นอันดับแรก” ก่อนที่จะใช้กองทัพดำเนินการสงคราม ผู้บัญชาการต้องสำรวจค้นคว้าวิเคราะห์เงื่อนไขภูมิวิสัยที่จะมีผลต่อการแพ้-ชนะอย่างละเอียดรอบด้าน หลังจากนั้นจึงวางแผนงานโครงการให้แจ่มชัดแล้วถึงจะเคลื่อนทัพ ทำเช่นนั้นจึงจะมีหลักประกันว่าจะได้รับชัยชนะ)

มรรควิถีแห่งการใช้กองทัพ ถือว่าการวิเคราะห์วางแผนมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เมื่อยังไม่เปิดสงคราม จงตรวจสอบความบริชา ความโง่เขลาของขุนพล ความเข้มแข็ง ความอ่อนด้อยของข้าศึก จำนวนไพร่พลมากน้อย ชัยภูมิค้ำขัน อันตรายยากง่าย เสบียงอาหารสมบุรณ์ขาดแคลน วิเคราะห์

၇၂၆၂၂

วางแผนในสิ่งเหล่านี้แจ่มแจ้ง แล้วถึงค่อยเคลื่อนทัพเช่นนี้มีมิดอกที่จะ
ไม่ชนะ พิชัยสงคราม (ขุนวุ) กล่าวว่า : ศึกษาค้นคว้าศัตรู สร้างแผนก
โลบายเอาชนะ วิเคราะห์ศึกษาชัยภูมิระยะทางเดินทัพ เหล่านี้จึง
เป็นมรรควิธีของขุนพลผู้เลิศยุทธ์

ในยุคราชวงศ์ฮั่นตอนปลาย ครึ่งพระเจ้าเล่าปี่ยังอยู่ที่เมือง
ซงหยง (ในเกงจิ๋ว) พระเจ้าเล่าปี่ไปคารวะขอแผนยุทธศาสตร์จาก
จูเก็ดเหลียงถึงสามครั้ง สุดท้ายจูเก็ดเหลียงจึงกล่าววิเคราะห์วางแผน
ให้ฟังว่า

“นับแต่ตั้งโต๊ะก่อเหตุขึ้นแล้ว เหล่าขุนศึกผู้กล้าหาญทั้งหลาย
ต่างตั้งตัวเป็นใหญ่มากมายมีอาจนับล้น ฝ่ายโจโฉกับอ้วนเสี้ยวเมื่อ
เปรียบเทียบกับกันแล้ว โจโฉอ่อนด้อยกว่าทั้งชื่อเสียงและจำนวนไพร่พล
แต่ทว่าโจโฉกลับเอาชนะอ้วนเสี้ยวได้ โจโฉเปลี่ยนจากอ่อนด้อยเป็น
เข้มแข็งเกรียงไกร นี่มิใช่สักแต่อาศัยกาลโอกาสและจังหวะชะตา หาก
อาศัยปัญญามนุษย์รังสรรค์ขึ้น ขณะนี้โจโฉมีเพียงมีกำลังพลมากกว่า
ล้านคนเท่านั้น หากเขายังสามารถอ้างพระบรมราชโองการฮ่องเต้บีบ
บังคับขุนศึกเจ้าครองนครต่าง ๆ ได้ด้วย ท่านยังมีบงควรเข้าปะทะคม
กับโจโฉ

ฝ่ายขุนกวนนั้นเล่า เขาก็ยึดได้กั๋งตั้ง ตั้งมั่นมาถึงสามชั่วคน
แล้ว ชัยภูมิที่มั่นกั๋งเขาดี อาณาประชาราษฎร์ก็จงรักภักดี ทั้งยังมีกำลัง
ปราชญ์ผู้ปรีชาองรับหนุนช่วย ท่านควรเอาเป็นพันธมิตร ไม่ควรคิด
ปราบเขา

อันมณฑลเกงจิ๋วนี้ ด้านเหนือถึงแม่น้ำฮั่น แม่น้ำโก ด้านใต้ถึง
แคว้นล้าไห่ ด้านตะวันออกต่อถึงแคว้นง่อ แคว้นห้วยเซ ด้านตะวันตก
ต่อเนื่องกับแคว้นปา แคว้นจ๊ก ที่นี่คือชัยภูมิยุทธศาสตร์สำคัญ ยามนี้

ขงเบ้งวิเคราะห์แผนยุทธศาสตร์
ให้เล่าปี่ฟัง

เจ้าผู้ปกครอง (เล่าเปียว) จักรักษาไว้
มิได้เป็นแน่นอน นับว่าสวรรค์เป็นใจ
ช่วยท่านขุนพลแล้ว ท่านจะมีคิดมุ่ง
หมายยึดเอาเกงจี้บ้างเลยหรือ

ส่วนเอ็กจี้เวลานี้เล่า ก็เป็น
ชัยภูมิดีนักหนา มีพื้นที่กว้างใหญ่
อุดมสมบูรณ์ จนกล่าวขานกันว่า
เป็นแดนในการใช้ที่ดินนั้นเป็นฐาน
สร้างตัวจนได้ครองบัลลังก์ฮ่องได้
ในที่สุด บัดนี้เล่าเจี้ยงเป็นคนขลาด
เขลาอ่อนแอ ข้ามีเดิยพ้อคุณความ
อยู่ทางเหนือ เช่นนี้แม้ว่าก๊กจะอุดม
สมบูรณ์ พลเมืองก็มากมาย แต่ใน
เมื่อเจ้ามิได้ทำนุบำรุงดูแลไพร่บ้าน
พลเมือง บัดนี้ผู้ปรีชาสามารถทั้ง
หลายจึงต่างคิดแสวงหาเจ้าผู้ทรง
ธรรมปรีชา

ท่านขุนพลเองเป็นเชื้อพระวงศ์ผู้รักษาสัจจะคุณธรรมจนมีชื่อเสียง
จรขจายไปทั้งสี่สมุทร พึงชักนำเกลี้ยกล่อมซุบเลี้ยงเหล่าวีรบุรุษ
ผู้กล้าให้มาก ออกแสวงหาปราชญ์ผู้ปรีชาประหนึ่งผู้กำลังอดอยาก
หิวโหย

เมื่อยึดได้เกงจี้ เอ็กจี้สองมณฑลแล้ว จงเสริมป้อมคูรักษา
ด้านที่เป็นชัยภูมิคับขันอันตราย ทำไมตรีกับเผ่าหยงทางภาคตะวันตก
กำราบเกลี้ยกล่อมเผ่าอี เผ่าอวด (เยว่) ทางภาคใต้ ต่อภายนอกจงเป็น

พันธมิตรกับขุนทวน ต่อภายในจรงเร่งปฏิรูปปรับปรุงการปกครอง
กระทั่งได้ฟ้านี้มีแปรเปลี่ยน จึงให้ขุนพลผู้เลิศยุทธ์นำกองทัพเก่งจ้าวรุก
สู่เมืองลำหยง ลกเอียง ส่วนตัวท่านจงนำกองทัพเอ็กจ้าวรุกสู่แดนจีน-
ทวน ถึงตอนนั้น มีหรือชาวบ้านจะไม่ถือถาดอาหารหิ้วบ้านสุราออก
ต้อนรับท่านขุนพล

หากมันทำได้เช่นว่า ภารกิจฟื้นฟูราชวงศ์อัน ตั้งตนเป็นเจ้า
ย่อมบรรลุสำเร็จเป็นมันคง”

เล่าปี่ฟังแล้วกล่าวว่า “ดีนัก” และผลภายหลังก็เป็นไปตามที่
วิเคราะห์วางแผนไว้

วิจารณ์

แน่นอนว่าในการทำศึกสงคราม หลักประกันแห่งชัยชนะ ล้วนอยู่ที่การวิเคราะห์วางแผนอย่างเปี่ยมยุทธ์ สิ่งนี้คงไม่อาจมีใคร ปฏิเสธได้ แต่จงอย่าลืมว่าการวิเคราะห์วางแผนนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐาน ข้อมูลข่าวสารรอบที่เรามีอยู่ แผนงาน โครงการจะผิดหรือถูก จะประสบ ชัยชนะหรือวอดวาย ย่อมขึ้นอยู่กับข้อมูลข่าวสารอีกชั้นหนึ่ง

ตัวทฤษฎีพิชัยสงครามในบทนี้ คัดมาจาก “พิชัยสงครามซุนวู” บรรพ “ลักษณะพินัภูมิ” มีเนื้อความดังนี้ “อันลักษณะพินัภูมิเป็นเพียงสิ่ง หนุนช่วยในการศึกเท่านั้น การศึกษาค้นคว้าศัตรู การสร้างแผนกลยุทธ์ เอาชัย การวิเคราะห์ศึกษาชัยภูมิระยะทางเดินทางเดินทัพ เหล่านี้จึงเป็นมรรค วิชาของขุนพลผู้เลิศยุทธ์”

ตัวอย่างประกอบหัวข้อนี้ ยกเอาการวิเคราะห์วางแผนของ จูกัดเหลียง-ขงเบ้งแห่งเขามังกรซุ่มขึ้นมาเป็นแบบอย่าง เนื้อความ ตอนนี้คัดมาจากจดหมายเหตุประวัติศาสตร์ “ซานกั๋วจื้อ” ของเฉินเฉียว (ตันซิว) ซึ่งในนิยายสามก๊กของหลัวกั๋ววันจงก็ได้คัดไปใส่ไว้อย่าง สมบูรณ์เช่นกัน ในฉบับแปลของเจ้าพระยาพระคลังก็มีอยู่ในตอนที่ 33 แต่เนื้อความไม่สมบูรณ์ดังต้นฉบับ

ความจริงเนื้อความตอนนี้เป็นจุดสำคัญยิ่งของเรื่องสามก๊ก ที่เดียว ถ้าเราอ่านแล้วจับใจความ ภูมิปัญญาของคำวิเคราะห์

วางแผนของขงเบ้งได้ จะช่วยให้เรามองการศึกสงครามในสามก๊กได้อย่างประปรังแจ่มชัดขึ้น

ถึงตอนนี้ท่านคงนึกอยากอ่านเนื้อความในฉบับเจ้าพระยาพระคลังขึ้นมาบ้างแล้ว เพื่อประหยัดเวลาของท่านไม่ต้องลุกไปพลิกหาอีก ขออนุญาตคัดข้อความจากฉบับเจ้าพระยาพระคลังมาลงยาวหน่อย ดังนี้

“ขงเบ้งจึงตอบว่า อันแผ่นดินเกิดจลาจลรบเท่าทุกวันนี้ก็เพราะตั้งโต๊ะนั้นเป็นต้น ฝ่ายโจโฉเล่าที่ช่องชุมทวารทั้งปวงแล้วยกไปกำจัดอ้วนเสี้ยวได้นั้น ไซ้ว่าจะสำเร็จด้วยกำลังทหารมากก็หาไม่ ทหารโจโฉน้อยกว่าทหารอ้วนเสี้ยวอีก แลอาจสามารถทำการใหญ่หลวงสำเร็จได้ทั้งนี้ก็เพราะปัญญาแลความคิดของตัว ถึงมาตราว่าโจโฉเป็นคนชั่วมิได้มีความกตัญญูต่อพระเจ้าเหี้ยนเต้ คิดอ่านทำการหยาบช้าถึงเพียงนี้แล้วก็ดี ก็ยากที่จะกำจัดโจโฉได้โดยง่าย

ฝ่ายขุนกวนอันเป็นเจ้าเมืองกังตั๋งเล่า ถึงจะมีกำลังน้อยก็เสมือนมีกำลังมาก ด้วยอาณาประชาราษฎร์ทั้งปวงรักใคร่เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ท่านอย่าฟังประมาทแก่ขุนกวน ควรที่จะรักใคร่เป็นไมตรีต่อกัน อันเมืองเกงจิ๋วนั้นเล่าก็เป็นเมืองหน้าศึก เหมือนศัตรูมืออยู่รอบทั้งสี่ด้าน ถ้าผู้ใดมีสติปัญญาสามารถก็จะรักษาได้ แลเมืองนี้นานไปก็จะได้แก่ท่าน แลเมืองเสฉวนเล่าก็เป็นหัวเมืองใหญ่ มั่งคั่งไปด้วย